

Nr. 6 – december 2014

Så er svampesæsonen (næsten) slut...

...men den varede længe i år, fordi vi fik det næstvarmeste efterår i over hundrede år – med mere end 50% ekstra nedbør. Der kom lidt nattefrost nogle få steder omkring 1. december, men her ved starten af juleugen er temperaturen stadig mellem 5 og 10 grader. Den sidste måned har været forbavsende svamperig, og det er ikke forbi endnu.

Årets sidste arrangerede svampetur i Hareskoven ved København den 21. december gav et pænt udbytte (se næste side). Det er heller ikke ret tit, at man på en svampetur i midten af november kan samle 30 unge Karl-Johan i skoven, men det lykkedes i år for Jørn Gry i Teglstrup Hegn i Nordsjælland. Formanden måtte nøjes med en tilsvarende høst af uspiselige Karbol-Champignon i sin forhave (se nedenfor).

Foreningens bestyrelse har afholdt sit årlige efterårsmøde (22. november), hvorfra der refereres en del her i nyhedsbrevet.

Myceliet sendes denne gang til ca. 65 medlemmer. Det vil sammen med de foregående 5 numre af Myceliet i det nye år blive lagt på foreningens hjemmeside (men det sendes også fremover ud pr. e-mail). Nye navne til mailinglisten modtages gerne. Med tak for en brav indsats i det forløbne år sendes de bedste ønsker om en god jul og et godt nytår.

Flemming Rune, formand

Sen svampehøst: masser af Karbol-Champignon skyder op i formandens have, 8. november 2014. De er uskællede som unge, men kraftigt skællede ved modenhed. Har kun en svag duft af blæk og er svagt gulnende ved berøring, bliver skriggule under opvarmning og får en forunderlig klistret konsistens ved tilberedning og metallisk smag, så der er ikke noget at tage fejl af. Indeholder bl.a. nogle fenol-lignende forbindelser, som kan give voldsomme mavetilfælde. Foto: Thomas Rune.

51 svampeture i Hareskoven

51 annoncerede svampeture i den samme skov i løbet af fire år – nogle med næsten 120 deltagere – er vist ikke set før i Danmark. Når de fleste fundne svampe tilmed bliver fotograferet og billederne lagt på internettet i slutningen af hver måned, fra januar til december, bliver det endnu mere imponerende. Den 21. december 2014 var der inviteret til 50-turs jubilæum i regnvejr i Hareskoven ved København med gløgg og varme æbleskiver. 19 deltagere mødte op og fandt over 50 svampearter.

Arrangør af samtlige ture har været Ole Terney, den flittige redaktør af Bionyt (www.bionyt.dk) og aktivt medlem af foreningen i 35 år. Siden begyndelsen af 2011 har han hver måned sammen med bl.a. Jørn Kofod, Jørn Gry og Andrew Daneman afholdt den samme svampetur i skoven, plus et par ekstra rekognosceringsture, med afgang fra "bordet i skoven ved Hareskov Station" kl. 13. Turene fortsætter også i 2015, den tredje søndag i måneden.

Nogle ture har været rene tilløbsstykker, andre sparsomt besøgt hvis regnen var for kraftig, eller vinterfrosten havde bidt sig fast. Men der er altid fundet svampe, og svampeårets gang i naturen er blevet dokumenteret i hidtil uset grad. Projektet er en del af Ole Terneys natur-netværksprojekt "Uglesiden" på internettet (www.uglesiden.wikispaces.com).

Wikispaces er et gratis hjemmeside-system, hvortil alle kan bidrage og dele deres viden. Det er målrettet til alle fra børnehave til videregående uddannelser. Prøv at klikke dig ind på Uglesiden, find de flere tusind svampebilleder fra Hareskoven, og overvej hvad du kan bidrage med.

Svampe i skoven ved juletid: Henrik Mathiassen undersøger en 3-årig rigtbevokset bøgekævlé, og Ole Terney funderer over både Kløvblad og Kliddet Fnughat i Hareskoven 21. dec. 2014 sammen med 19 deltagere. Fotos: Flemming Rune.

Kontaktpersoner til betalingsture

Foreningen bliver adskillige gange hvert år kontaktet af firmaer og andre, som gerne vil have anvist en kyndig svampeguide til en tur i skoven. Forespørgslerne rettes ofte til foreningens e-mailboks, som tømmes af Steen Elborne. Bestyrelsen har vedtaget, at disse henvendelser om ture videregives til formænd eller (ledende) kontaktpersoner i lokalafdelingerne, da disse har lokalkendskabet til egnede ledere.

De enkelte lokalafdelinger har frie hænder til selv at vedtage en fordelingsprocedure for turene blandt interesserede ledere. I Sjællands lokalafdeling har været anvendt forskellige principper for fordeling. Bl.a. har man forsøgt at give førstehedsret til ledere, som inden for en bestemt periode har været aktive som (ulønnede) ledere for lokalafdelingens egne ture – bare til inspiration...

Der må naturligvis kun anvises turledere, som har foreningens diplom eller et tilsvarende svampekendskab, da de kommer til at repræsentere foreningen udadtil. Som vejledende takst anbefales det at tage 2.000 kr. i honorar, som turlederen kan få udbetalt direkte fra arrangøren, men honoraret kan tilpasses efter turens art og deltagerantal.

Revision af krav til diplomprøven

Bestyrelsen er i gang med at foretage en lettere revision af kravene til foreningens diplomprøve. Anne Storgaard indarbejder de seneste ændringer i danske svampenavne i listen over arts-kendskab til diplomprøven, og Jørn Gry opdaterer diplomprøvens tolkning af spiselighed og giftighed. Det anbefales at holde sig løbende orienteret om diplomprøvekravene, som står anført på foreningens hjemmeside: www.svampe.dk/information-om-foreningen/diplomproeve/.

Der arbejdes for øvrigt på at fremstille et "nyt" diplom i ændret layout, da de hidtidige, fortrykte diplomer nu er næsten sluppet op. De har været anvendt siden diplomprøvens indførelse i 1982, men efter at vi har rundet 200 diplomtagere er der brug for et nyt oplag i moderne design.

Æ Skurrehat har mistet en af sine støtter

Foreningens vestjyske lokalafdeling mistede den 4. august en af sine initiativtagere, Poul Borup, der døde efter kort tids sygdom. Han var med til at starte den arbejdsgruppe, som i 2009 blev til "Æ Skurrehat", og han deltog aktivt i lokalafdelingens organisering og opbygning. Som turleder og medleder på de fleste ture engagerede han sig fuldt ud i at udbrede svampekendskabet og fik ikke mindst slået et slag for svampenes store kulinariske værdi.

I lokalbestyrelsen formulerede han oplægget til vedtægter, var med til at organisere kurser, og som sekretær og kasserer fik han den direkte kontakt med hele Æ Skurrehats hastigt voksende medlemsskare. Efter svampeturene var han selv opsøgende over for nye, potentielle medlemmer og fik udviklet medlemstallet mere i Vestjylland end nogensinde før i foreningens historie. Også forbindelsen til hovedforeningen varede han entusiastisk. I formandens indbakke ligger stadig 65 mails fra Poul... Æret være hans minde.

Poul Borup i sit es i Dejbjerg Plantage, august 2012. Foto: Flemming Rune.

Samarbejde med giftlinjen

Foreningen samarbejder med Giftlinjen på Bispebjerg Hospital om håndtering af svampeforgiftninger i hele landet. Jørn Gry er kontaktperson, og i 2015 vil foreningen revidere den liste over potentielle svampebestemmere i hele landet, som Giftlinjen kan anvende ved akut opståede forgiftninger eller mistanke om sådanne. Det planlægges også at udarbejde et spørgeskema til brug i forbindelse med uheldige oplevelser med svampe, så vores viden om svampeforgiftninger kan blive større.

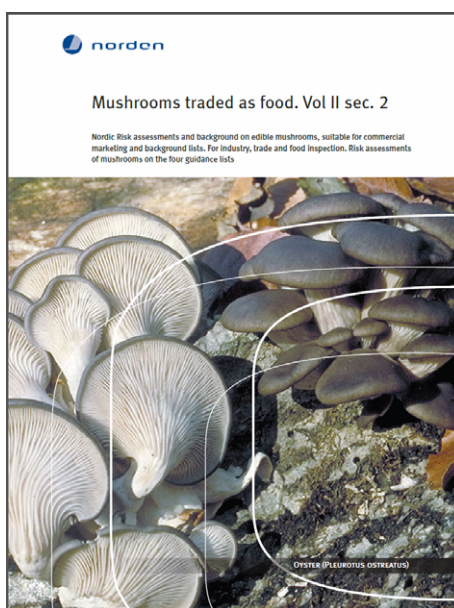
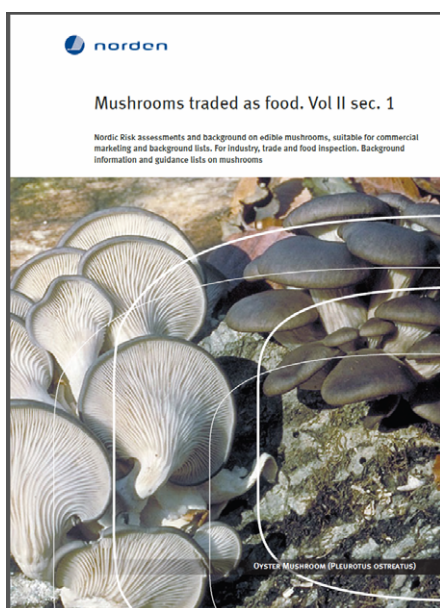
Nyt værk om spisesvampe

Jørn Gry og Bente Fabech fra Fødevarestyrelsen har været hoved"mænd" i et stort, fællesnordisk projekt om vilde spisesvampe, der sælges i butikker og på markeder i Skandinavien. Projektet er omtalt i Svampe 68, på side 38-43, og handler om både fødevarerikkerhed, retningslinjer for og kontrol med handel af spisesvampe og ikke mindst en meget veldokumenteret risikovurdering.

De to store, engelsksprogede baggrundsrapporter for risikovurderingen på hhv. 117 og 471 sider er særdeles læsværdige og bygger på et hav af referencer til den nyeste toksikologiske litteratur. De kan købes trykt for hhv. 262,50 kr. og 475,00 kr. fra Nordisk Ministerråd. Men fra hhv. 4. marts og 10. juli 2014 har de også kunnet læses ganske gratis hér:

<http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:702830/FULLTEXT01.pdf>

<http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:733528/FULLTEXT01.pdf>

Svampedagen, lørdag 28. februar 2015

Traditionen tro afholdes foreningens generalforsamling med tilhørende foredragsdag den sidste lørdag i februar, kl. 10-18. Vi forventer igen at være i Geologisk Museums auditorium, Øster Voldgade 5-7, 1350 København V, og som formiddagstema er valgt begrebet "citizen science" – jeg plejer at kalde det "folkeforskning" på dansk. Det drejer sig om, hvordan man inddrager borgerne/amatørerne i forskningen – hvilket Danmarks Svampeatlas er et præmieeksempel på.

Men der er mere i det end det. Et nyt projekt, Biowide, er ved at starte op, og Facebook-gruppen, der er udsprunget af svampeatlasen (<https://www.facebook.com/groups/svampeatlas/>) har fået flere medlemmer end svampeforeningen – og med en ganske anden aldersprofil. Kom til svampedagen og generalforsamlingen og vær med til at diskutere, hvordan du kan få mest muligt ud af at være med, og hvordan du bedst kan bidrage.

Fredningsudvalget

Foreningens tre udvalg Fredningsudvalget, Navneudvalget (for danske navne på svampe), og det udvalg, der bedømmer ansøgninger til foreningens fonde, mødes jævnligt i løbet af året, tager de nødvendige beslutninger og initiativer, og har en ret stabil personbesætning (se tredjesidste side i programmet).

Bestyrelsen fastlægger og godkender udvalgenes sammensætning, og senest er stud.mag. (i historie og dansk) Tobias Bøllingtoft blevet optaget i Fredningsudvalget. Tobias tog svampeforeningens diplom 6. oktober 2014, men har interesseret sig brændende for svampe i adskillige år.

Han er aktiv i Sjællands Lokalafdeling og har bl.a. Jægersborg Dyrehave som en af sine foretrukne jagtmarker. Tobias bydes velkommen i Fredningsudvalget. Foreningens udvalg er altid åbne for nye, interesserede medlemmer.

Tobias Bøllingtoft

Foreningens fonde

Der er ansøgningsfrist for foreningens fonde den 1. november og den 1. april. Læs mere om fondenes formål og funktion i Svampe 31 og på foreningens hjemmeside. Ansøgningsfristen den 1. november er indført for to år siden for at give en længere forberedelsesperiode (mulighed for indkøb af billige billetter mv.) inden sæsonen det følgende år. Der indkom dog ingen ansøgninger til fristen den 1. november 2014, og derfor afsættes dobbelt beløb til udbetaling den 1. april. På grund af den lave rentefod i disse år begrænser udbetalingen sig dog til 30.000 kr. i alt.

Den gyldne svampekurv

...uddeles fra 2015 og frem på generalforsamlingen som en hæderspris til en svampesamler, der i særlig grad har udmærket sig fagligt, socialt eller organisatorisk i foreningen. I forrige nummer af Myceliet indkaldtes forslag til prismodtagere, og formanden modtog flere velargumenterede indstillinger.

I modsætning til de oprindelige planer har bestyrelsen ikke udvalgt en prismodtager, men lagt valget i hænderne på formanden. Det betyder, at alle i foreningen nu kan drømme om at modtage den store hæder ved generalforsamlingen – undtagen formanden. Glæden ved at kunne give er dog også et privilegium i sig selv...

Stor svampekurv og lille pige i Pedersker Plantage, Bornholm.
Foto: Flemming Rune.

Medlemstallet

...har det fint. I modsætning til mange andre grønne foreninger kan vi ikke klage i Svampeforeningen. Vi er nær de 2.000 medlemmer, heraf 198 udenlandske. Om vi sætter en ny rekord ved årsskiftet afsløres på generalforsamlingen. Det er tæt på...

Næste bestyrelsesmøde

...i hovedforeningen er lørdag den 17. januar 2015. Da fastlægges de sidste detaljer vedr. Svampedagen og generalforsamlingen. Lokalforeningerne er velkomne til at sende forslag til dagsordenen for bestyrelsesmøderne.